

PREKMURSKI GLASNIK

UREDNIŠTVO IN UPRAVNIŠTVO
v MURŠKI SOBOTI, Aleksandrova cesta 67.
OGLASI STANEJO ZA 1 mm VIŠINE
IN 80 mm ŠIRINE K 1.—

Izhaja vsako nedeljo.

Posamezna številka velja **2 kroni.**

NAROČNINA: ZA CELO LETO — 80 K
ZA POL LETA — — — — 40 K
ZA ČETRT LETA — — — — 20 K
ZA 1 MESEC — — — — 7 K

Nekaj odgovora Mikolovoj „Domovini“.

Iz „Murske Stráže“ dne 12. avgusta 1921 vzememo sledéči članek, šteroga mi tudi objavimo:

Ker smo v eni zadnjih številčk poročali, kako je izdajatelj „Domovine“ in izdajalec slovenskega ljudstva, g. Mikola, plačan od madžarske vlade, da hujska prekmursko ljudstvo proti naši državi in proti svojemu lastnemu jeziku, nam je v zadnji številki posvetila „Domovina“ par lepих laži. Da si g. Mikola ne bo mislil, da so njegove laži in zavijanja resnica, mu bomo pojasnili par stvari.

Gospod Judež Mikola! Pravite, da je namen Vašega lista, stalne in gvišne istine pred oči postaviti. Dobro! Ali je istina, da Prekmurci ostalih Slovencev ne razumejo? Razumejo jih, torej lažete! Ker Vi prav dobro razumete „krajnski slovenski“ jezik, se gotovo štejete za grozno pametnega, da ste se tak jezik lahko naučili. Toda ta jezik razume vsak prekmurski otrok, če pa ne verjamete, pa pogledjte, kako dobro se razumejo otroki z učitelji v šoli. Gotovo mnogo bolje kakor s prejšnjimi madžarskimi. Iz tega pa, da 80% Prekmurcev razume madžarsko, še ne sledi, da bi mo-

rali postati madžaroni kakor Vi. Mnogo bolje še namreč razumeje slovenski in to ne 80% ampak vsi.

Nadalje pišete, da še se nikoli ni zgodilo, da bi „eden národ mogo goripocécati eden drugi národ“. Pri tem se zagovarjate na Irce in Velse, ki so poseben narod, a govorijo angleško, kar Vi kot profesor gotovo veste, a lažete drugače, ker laž potrebujete. Par vrst pozneje pa trdite, da pridejo na nič vsi narodi, ki zavrzéjo svoj jezik, kulturo in navade. Gospod Judež, kaj je resnica, prvo ali drugo? Ali je historična istina, da se narod ne da „goripocécati“ ali se dá? Eno je res in drugo je laž, torej že zopet lažete!

Da bi prekmursko ljudstvo 40 do 50 let živelo od madžarske kulture, sami ne verjamete. Resnica pa je, da se je v teh letih začela kazati ta Vaša madžarska kultura v tem, da so izgnali slovenski jezik iz šole, iz uradov, deloma celo iz cerkve. Žandarji, notarijuši, podkupljeni birovi, ki so se vsi bogatili v Prekmurju in katerega ni smel pogledati človek, ako mu z eno roko ni dajal denarja, z drugo pa debele gosi, to je bila ta vaša kultura, od katere smo živeli! In kdo jemlje Prekmurcem njih jezik, Slovenci ali Madžari? Prej so bili tepeni naši otroci, ako so v šoli govorili slovenski, v nobenem uradu nismo s svo-

jim jezikom opravili ničesar, ako smo koga pozdravili „Dober večer“ namesto „jó estét“, je bila nevarnost, da nas pride obiskat žandar. Za tako madžarsko kulturo se prav lepo zahvalimo in smo raje nekulturni Slovenci kakor taki kulturni Madžari. Sicer pa imamo mi o madžarski kulturi mnogo boljše mnenje kakor bi ga imeli, ako bi to kulturo sodili po Vas.

Sicer pa, g. Judež, kaj pa ste že storili, da bi se ohranil naš slovenski jezik v krajih, ki so še sedaj pod Madžarsko? Ali ste že tam spravili vaš „vogrskolovenski“ jezik v šole, v urade? Ako niste plačani izdajalec, podkupljena, prodana duša, zavzemite se enkrat v „Domovini“ za vaš jezik v Madžarski, za pravice našega naroda v onih krajih med našo jugoslovansko mejo in Dunavom, kjer prebiva še čez 100.000 naših bratov brez svojih šol, brez svojih uradov, brez vseh pravic. Ako niste Horthyev plačanec, pišite kakó gospodarijo pri vas zopet grofje in druga gospoda in da je kmet in delavec zopet njihov hlapec in suženj. O vsem tem ne pišete, ker ne smete! Ker ste plačani, da lažete!

Prav pravite, da naše ljudstvo ne bo pozabilo Augustiča, Borovnjaka, Kuzničev itd. ki so delovali med našim ljudstvom in za njega, ampak bo jih obdržalo vedno v častnem spominu. Pozabilo pa tudi ne

LISTEK.

Maščevanje.

Vesela dogodba iz starih dobrih časov. Spisal Preksávski.

Mimo Murske Sobote teče leno potok Lendava. Ob potoku vodi lepa pot in tam kjer stoji dandanes lepo urejen Šiftarjev mlin, je stal takrat mlin Franca Kúharja.

V lepих pomladnih večerih so prepevali murskosobočki fantje najrájše mimo mlina, kar pa je strašno jezilo mlinarja. Ni hotel namreč, da bi videli ljudje, kaj dela po dolgih večerih in kdo zahaja k njemu. Kregal se je vedno za fanti, jih zmerjal — seveda pomagalo ni nič. Se bolj drzni so postali in nekega večera mu je celo Smodičev fant zapel pod oknom

Lenka vrla, vrč potrla.

Na pragi sedela
dete mejla,

vö z lonca kašo jejla.

Imel je namreč pred letom deklo Lenko, ki mu je porodila sinka in katero je potem meninič tebinič odgnal. In sedaj mu oponaša to mladina. Razsrdil se je, zagrabil samokres in ostrelil skozi okno za odhajajočimi fanti. Drugega večera je položil čez pot veliko klado. Pomagala mu je Mačkova Reza, ki je stanovala že nekaj časa pri njem, ker do poroke tako ni daleč. Ko so po svoji navadi prišli fantje, je mlinar odklenil svojega psa Kastorja in ga spustil med njé. Toda fantje so bili vedno pri-

pravljeni na tak napad, kajti eden izmed njih je hitro vrgel kos mesa psu, ki je takoj utihnil. Klada jih ni dolgo zadržala. Zgrabili so jo vsi in treščili pod mlinsko kolo, ki se je takoj ustavilo.

»Hu prokleti«, se je jezil mlinar, ko je slišal početje fantov. Vzel je hitro samokres in vstrelil trikrat zaporedoma med fante.

In glej! drugega večera ni bilo fantovske pesmi mimo mlina, tretjega tudi ne.

»Haha, sem jim zasolil, da bodo vedeli se plaziti okoli mlina ponoči«, je govoril mlinar Rezi, ki je videla v mestu Smodičevega fanta z obvezano roko. »Sedaj se njim ne bo več zljubilo tu okrog rogoviliti.«

Toda fantje so čakali ugodne prilike, da povrnejo mlinarju za drago. In niso dolgo čakali. Zvedeli so, da bo prihodnjo nedeljo poroka mlinarja Kúharja z Mačkovo Rezo.

Bilo je na dan svadbe. Ženin in nevesta, naš mlinar Kúhar in Mačkova Reza, sta ravno klečala pred oltarjem in poslušala duhovnika, ko je pristopila neka ženska in položila otroka, ki ga je nosila v naročju, pred ženina na stopnice oltarja, rekla; »To imaš svoje dete!« in došla. Bila je Lenka, ki so jo fantje pregovorili, da je to storila. Ves zmeden je gledal mlinar-mladoženec zdaj dete, ki je plakalo in se zvijalo v revnih plenicaх, zdaj na svojo nevesto, ki je iz sramu zakrila oči. Kaj je hotel mlinar? Vzel je dete v naročje in se odpeljal po dokončanem opravilu s svati domov.

Nič kaj veselo ni bilo na gostivanju in že pred polnočjo so se gosti razšli. Dete sta položila na visoko péč in se dogovorila, da se odpeljeta v

Ameriko, samo da se umakneta temu hudobnemu svetu. Bila sta precej vinjena.

Ko sta ugasnila luč in legla spat, je bilo nekaj časa vse mirno okrog mlina.

Ura je bila ravno eno popolnoči, ko so se priplazili murskosobočki fantje do mlina. Tiho so se spravili na delo. Urno so zaprli zaporo pred žlebom, po katerem je tekla voda na mlinsko kolo, odstranili vse ovire s žleba in ga napeljali skozi odprto okno v mlin. Nato so zaporo vzdignili in voda se je sunkoma pognala po žlebu in začela polniti mlin in odtod tekla v sobo. Ko so to opravili, so se fantje razili vsak na svoj dom.

Voda pa je tekla, polnila luknje, kotičke in se začela dvigati. Rastla vedno bolj, dosegla rob postelje, na kateri spita trdno spanje mladoženca. Že namaka posteljnino, že moči speča, ki se v sanjah premikata in zdihujeta.

Sanjalo se je ravno mlinarju, da se nahaja s svojo ženo na ladiji, ki ju vozi v Ameriko. Vzdignil se je velik vihar, ki premetava ladjo semintjá. Nagiblje se ladja zdaj na levo, zdaj na desno in naenkrat silen tresk... (voda je medtem že doségla do neke omare, v kateri je bila posoda, jo prevrnila na mizo, kjer se je posoda razbila z velikim ropotom) in mlinar pade v morje...

Ropot je prebudil mlinarja, ki se je nerodno nagnil čez posteljo in padel v vodo.

Hitro ga je voda predramila. Ves premočen, bled, vznemirjen je stal do pasu v vodi in ni vedel kaj bi. Žena je planila pokonci, stala na postelji in se opirala na steno. Začudena sta opazovala vodo, ki je vedno bolj narastla. Deske plavajo po vodi, miza se že vzdiguje, postelja je že vsa mokra,

bo Vas, izdajalca svojega naroda, prodane duše, ki je za madžarske milijone pripravljen prodati razen svoje duše tudi vse naše ljudstvo madžarskim grofom, Horthyevim bandam in podkupljenim, oduškim notarijušem. Živelí boste v spominu krepkega, zdravega in značajnega slovenskega prekmurskega ljudstva, kakor živi vsem poznim rodovom ime Judeža Iškorejta, Efijalta in drugih podlih duš! Naš narod je dober, značajan. In ravno radi tega se bodo še pozni rodovi sramovali, da je rodila slovenska mati izdajalca, Judeža, ki se imenuje Šándor Mikola.

Boj za naš obstanek.

Ze sv. Pismo pripomni, ka je cejlo naše življenje vóživóčen boj za obstanek. To bojno, štera sprevája nás do groba, more vsakši izmed nás poskusiti, nej samo poedini človek, nego sámó društvo kak takše, pa ešče cejla držáva v vsakšem poglédi, na gospodárskom i društvenom kulturnom poli, i za kak močnoga se što v toj bojni pokáže, takše življenje, takšo bodočnost de meo. Slabi se zgúbijo, a močni ostánejo. Siromáki v dúši morejo svoje mesto bogatejšim v dúhi odstopiti. Što je priličen, što se vóspozna v tisti razmeraj, v šterim živé i štere od njega posebno pážnjo zahtevajo v ednom ali drugom deli, tisti je srečno prišao skoz té bojne, skoz toga izkušnjega ognja.

Naše Prekmurje je zdaj na tój poti. Prekmurje je prisiljeno, da si bije trdo bojno za svojo egzistenco, za svoj obstanek. Grozijo nás čarni neprijáteli, grdi betegi nás obiščejo, i či ne bomo právovremeno vráčili, či nemo núcali tiszto vrástvo, štero je zdaj edino koristno i dobro, zgúbili smo se.

Dvá betega sta domáčiva v našem Prekmurji. Eden je novi i posebno v tom leti grozi i inficira naše kmetsko ljudstvo to je: gospodárska epidemija, naša gospodárska bolezen; drugi je že stári, stár skoro kak mi v Prekmurji, naš špeciálni prekmurski beteg, naša dúševna nemárnost, naša dúševna influenza. Proti tem betegam se moremo intenzívno, trdo vojúvati, inače naša gospodárska bolezen nás materiálno podkopa,

in mlinar pa stoji ves prestrašen sredi sobe. Pogled njegov je begal do omreženega okna, skozj katerega je gledala zvedavo luna, kot bi se smejala mlinarju, ki ima tako čudno kopelj. Počasi se mu je vračal razum in stopil je do vrat, ki jih je odprl z nadčloveškim naporom. Voda, ki je butnila v sobo, ga je podrla. Ko se je prikazal izpod vode, ves omoten, požira je vodo, je iskal opore. Nato je stopil v mlin, se zagnal proti odprtemu oknu, na katerem je bil naslonjen žleb, se vzdignil na okno in oddihoval. Nato je počasi preplezal žleb do zapore i padel brez moči na zemljo.

Tako je ležal nekaj časa, a naenkrat se je spomnil žene, planil pokonci in tekel do prvih hiš, zbudil sosede in jih prosil pomoči.

Ko se je vrnil s sosedi, je slišal, kako je vpila žena v sobi na pomoč.

S pomočjo sosedov so zanašili in pregradili s zaporo žleb, da je prenehala teči voda, nato je eden pogumnejših zlezal po žlebu, nato skozi okno v mlin in razbil vežna vrata, da se je odtakala voda na prosto.

Ko je voda polagoma otekla, so vstobili v sobo in našli Rezo z otrokom na peči, kjer je vsa mokra, prestrašena kričala. Spravili so jo k sosedi, kjer se je šele proti jutru pomirila.

Druge noči so zopet pripeli fantje mimo mlina. Peli so:

Naša muca mlade mela
časi edno, časi dve;
časi bele, časi čarne,
časi lepe pisane . . .

. . . A mlinar jih ni slišal. Že ko se je stemnilo, je naložil svoje stvari na voz in se odpeljal s ženo in otrokom v — Ameriko.

a ona druga pa našem dúhi, našoj dúši kraj vzeme život.

Interesantne nasprotnike vidimo v našem gospodárskem življenji. Na ednoj stráni drágočo za vse tiste protrebščine, štere si naš kmetski človek more pokúpiti, kak industrijske pridelke, na drugoj stráni pa, da kmet za smejšne cene more odati tiste pridelke, šteri stvorijo na njega edino vrelo vsej njegovi dohodkov, kak poledelske pridelke, posebno pa krmleno [máro. Tú je tista točka, štera, či da jo merodajni čeniteli v tom smeri dale forsirali, i či jo ne odpravijo iz našega gospodárskega življenja, na nikoj správi, na kodištvo pripela naše kmetovalsko ljudstvo. Zaradi suše je velko pomanjkanje na krmi, a ne samo na krmi, nego sploj na naši živlenski potrebščinaj. Ali dok druge pokrajine si na tom lejko pomagajo z uvozom iz drugi krájev, naše Prekmurje, kak od Slovenije i drugi tálov Jugoslávije skoro popolnoma zaprejto gospodársko tejló si nikak nemre pomagati. Vsled tega je prisiljeno živino tá šenkávati, kúpce pa izkoristijo té žalosten položaj, i za dráge pejneze odájo drugim konsumentam, a pávri za doblene pár filére skoro nikaj nemrejo kúpiti. Edino lozinka bi bila: nej odati máro! Ali to je naš kmet samo te zmožen včiniti, či se vláda nikak poskrbi za uvoz krme v Prekmurje, ali pa sloboden izvoz živine, kak bi že bole rentábilno bilo za producěnta. Edino bi se tak dálo zglihati ta nasprotja med: kúpiti i odati. I dokeč de razmerje med kúpiti i odati takše, drágoča de vsigdar vékša, a naše poledelsko prebivalstvo se v takše siromaštvo lúči, da nede moglo nigdar vógaziti. Samo na dvá načina se dá vráčiti tá naša gospodarska bolezen. Uvážanjem krme s edne stráni, s tém se olajša tisto »odati« v korist kmeta, a s druge stráni pa pobiti drágočo, stém se pa tisto: »kúpiti« omili za vse nás. Samo na té način se izgliha to nasprotstvo.

Vláda je v tem smislu že nekaj napravila. Edno naredbo je namreč vódála o pobijanji cen živinski potrebščin. Za živlenske potrebščine je glédati hráno, obleko, obúteo, drva i druge neobhodno potrebne stvári. Ministrstvo za sociálno politiko je odredilo, da trgovci morejo vóobesiti cenike za svojo blágo, i či drakše odájo, se kázni do 10.000 dinárov. Pretirávanje cen se kázni do 200.000 dinárov. Što veriži, tihotapla, ali z drugimi zamázanimi špekulácijami se bávi, se kázni od 50.000 do 200.000 dinárov, ali pa z záporom. Vsakše kúpívanje túhinski valut je zabránjeno. Nadale, ka je nájbole vážno, v vsakšoj občini naj se ustanovijo občinska sodišča, štera poštrofajo tiste trgovce, ki ne delajo v tom smeri, šteri samo na svoj žep glédajo i izcecajo naše nemarno ljudstvo.

Tú smo zdaj prišli na drugo točko v našoj bojni za obstanek, na našo dúševno bolezen, influenco. Splošno je znáno, da se mi Prekmurci ne zanimamo za splošne za občne stvári. Nemamo čúta do zadržénja, do skúpnega dela, s kém se edino dá zdaj pomagati, nego sovražimo eden drugoga, veseli nás, či našega sosida vidimo na nikoj priti, i da nemáramo za to ka bi nam vsim pripomoglo do dobrega stána. V dúši smo tak sirmašni, da nam je mrzla vsakša korporacija, vsakšo združenje, vsakšo skúpno delo za sebe i za vse, i neščemo i nemremo spoznati vážnost tistoga, ka je zdaj v našoj bojni za obstanek neobhodno vážno. To je da se dámo od drugih pelati, brez da bi na svoje noge stáli. Trgovec nede fal odávao svojo blágo či vidi, ka mi túdi drágo kúpimo; ali dobro razmi pobiti cejne našim pridelkom. Da je takša drágoča, smo mi sami krivi, je kriva naša dúševna nemarnost. Či bi vkúpdržali či bi ustanovili v vsakšoj občini tá občinska sodišča, šterim je dužnost naznániti vsakšega trgovca, šteri tak igra z nami, kak on ščé, bi včasi opázili moč dúševja, skúpnega dela, i bi našoj gospodár-

skoj i dúševnoj bojni včasi nove fáze, nove poti odprli. Ali mi živimo i se giblemo v tistoj stároj éri, gde so živeli naši že pred 500 let. Mi se bojimo od vsakše dúševne evolucije, i ljubimo samo tisto, ka je stáro i nej dobro, mi smo v sapáši edne prokletne dúševne pasivne resistencije, Pa to bo naša smrt.

NOVICE

Zádnja pot našega krála Petra I.

Od dnéva, kak je naš král mrou, pa do pokopa, šteri se je vršo 22. t. m., bio je v Beográdi izpostávljen na mrtvaškem odru. Sakši je lejko šou krála videt, pa je túdi bilo više 100.000 lúdi, kak so prišli se poklonit truplu najvišjega Jugoslována. Držáve iz cejloga svejta so poslale sožalje naši držávi, saj je bil naš král najvékši junák in demokrát na cejlom sveti, pa so ga vsi radi imeli.

Naš parlament imeo je v soboto sejo pa je soglasno skleno, da se naš pokojni král Peter I. imenuje „Osvoboditelj“, ár je oslobodio in udružio vse Jugoslováne, Srbe, Hrvate in nás Slovence. Kelko pa jih dnes ešče nej slobodnih, pa to more včiniti naš novi král.

Pokop krála vršio se je 22. t. m. Víše 60.000 lúdi je prišlo v Beográd iz cele držáve, da se poklonijo manom velikega Jugoslována, nad 100.000 lúdi bilo je pri pokopi. Iz Beográda so pelali mrtvaško krsto na kraj Topolo v Srbiji. Tú je na málom gričku mála a lepa cerkvice, gde so pokopani vsi člani rodbine Karadjordjevič. V Beográdi so krsto nosili generali, tú v Topoli v grob pa kmetje, seljaki iz Viševca v Srbiji, kjer je král bio rojen.

V Topoli, v kmečkem selu biva prvi jugoslovanski naš král, šteri je ponosen bio, da ga je ljudstvo samo odebrálo in da so njegovi dedi bili kmetje. Topola de zdaj naše svetišče.

Sláva našemi pryomi králi!

Naš novi král.

Včasi, da je mrou král Peter I., nastopo je ládanje v smislu ustáve njegov sin Aleksander. Mi zdaj drugoga krála mámo, zové se Aleksander I. Da je mrou njegov oča, bio je Aleksander I. v Parizu, gde je obetežao na slepom črevi. Da zdaj je ešče vedno v Parizu, pa láda mesto njega naša vláda.

Král Aleksander I. je právi sin svojega očeta, junák, navčen, demokrát, svobodoljuben. Pod njegovim ládanjom se nam obeta lepo življenje.

Záto kričimo: Živel naš král Aleksander I.!

Poziv. Politični klub J D S ima v soboto, 27. t. m. ob pol 9 uri zvečer v hotelu g. Benka svoj sestanek. Na razgovor prideta dve silno vážni zadevi. Zato je dolžnost vse h somišljenikov, da se sestanka udeleže.

Licitacija za pečenje kruha. Dne 28. t. m. ob 10. uri predpoldne se vrši v pisarni komande mesta M. Sobota v vojarni licitacija za pečenje kruha za vojaštvo. Pogoji za razvidni v pisarni komande mesta. Eventuelno se naj přinesejo pismene oferte seboj.

Staršem! S 1. septembrom se prične zopet šolsko leto. Mladina začne zopet pohajati v šolo. Dosedanje obiskovanje šole ni bilo povoljno. Nekateri starši so zagovarjali svoje otroke s tem, da morejo delati, da nimajo obleke in obutve, drugi z boleznijo, drugi zopet z madžarskimi postavami itd. V večini slučajev pa je bila nemarnost naj več kriva. Ker pa je šola potrebna in tudi obvezna, to se pravi, da mora vsak otrok obiskovati šolo, zato se bo to leto še strožje gledalo na šolski obisk, kot pa lansko leto. V preteklem šolskem letu se je mnogim strankam spregledalo in prizaneslo. Ako so stranke zaradi nemarnega obiskovanja šole svojih otrok kaznovane in mislijo, da se jim pri tem godi krivica, smejo vložiti priziv proti kazni v teku 8 dni, ko so sprejele obvestilo; na prizive, ki pridejo po 8 dneh, se ne bode oziralo na noben način. Da ne bode nepotrebnih prošelj in potov Mursko Soboto, zato se vsi starši šoloobveznih otrok opominjajo, da se ravna po navodilih, ki jih da šolsko vodstvo.

Zaroka. Mursko-sobočko „Zlato mladino“ je znova dosegnola velka zguba. Eden za drugim vzememo slobod od lejpoga ledičnoga stana naši vrlji mladenci, komaj požalujemo ednoga, že pálik od drugoga ljubeznivoga člana moremo slobod vzeti. Gosp. Gáspár Jožef, solástnik trgovine Čeh in Gáspár v M. Soboti, se zaročo z splošno priljubljeno gospodičino Fanny Dittrich-ovo, z hčerkov g. Dittrich Gusztáva, špenglara v M. Soboti. Iskreno čestitamo!

Poroka. Gosp. Franjo Vojsk se poročo z gospodičino Ružo Abina, poštarico v Beltinci. Čestitamo!

Vpisovanje v meščansko šolo. Na meščanski (polgarski) šoli v Murski Soboti je vpisovanje dne 13. septembra dopoldne. Sprejemajo se dečki in deklice, šteri naj pridejo v spremstvu starišev in prinesejo seboj krstni list in zadnje šolsko spričevalo (svedočanstvo). 14. septembra ob 8. uri je služba božja. 15. sept. se pa prične redni pouk. 13. septembra ob 11. uri po vpisovanju je pevska vaja za II. III. in IV. razred.

Ravnateljsto meščanske šole.

V Dolnjih Slavečah na šolskem poslopu še se vedno blišči z velikimi črkami naslikani napis: »Alsócsalagányi állami népiskola« — in to po dveh letih zasedbe Prekmurja!

Pokrajinska uprava za Slovenijo v Ljubljani je dovolila občini Prosenjakovci v političnem okraju Murska Sobota pravico za vršitev 4 letnih (kramarskih in živinskih) sejmov in sicer: dne 15. marca, 18. junija, 7. septembra in 28. novembra vsakega leta. Če pade na katerega teh dni nedelja ali praznik, se vrši sejm prihodnji delavnih.

Razglas. Žandarmarija potrebuje 10 aspirantov iz Prekmurja. Oni aspiranti ki želijo biti sprejeti v žandarmerijo naj se zglasijo na žandarmerijskih postajah, kjer bodo sestavili prošnjo za sprejem. Opozarja se aspirante, da bodo v začetku bržčas le v Prekmurju služili. Komandir čete major: Jak. A. Sagadin.

Nesreča pri mlatitvi. Dne 3. avgusta 1921 je 15 letna Marija Sever iz Pečarovec pomagala na mlatilnem stroji metati vanj snopje. Stroj pa je zgrabil deklico za krilo in jo potegnil v mlatilni boben, kjer jo je smrtnonevarno poškodoval. Odtrgal je stroj deklici levo roko in ji zdobil možgansko lobanjo. — Pasko imejte deklino, oz. ženske pri mlatilnih strojih!

Tolvajije. Dne 17. avgusta 1921 so neznani tolvajji vlamili v sobo posestnice Časár Jude iz Šalovec, od koder so odnesli 3 robece za zavrát, 2 spodnji kikli, 1 par ženskih novih čevljev, 1 jopco, 3 gornje krila, 1 predpasnik, 2 robece za na glavo. — Županek Jožefi pa 2 süknji 1 pruslek, 2 široke lače iz domačega plátna, 1 bankovec po 5 dolarjev, 2 bankovca po 100 dinarjev in 300 K ogrskega denarja ter več ráznih pisen. Skupna škoda znaša 12.560 K.

Šola za invalide. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek vzeme v svojo oskrbo več siromaški invalidov, ki bi želeli šolo oditi. V račun pridejo ob prvim té šole: Tehniška srednja šola (prvle obrtna šola) v Ljubljani, Drž. trgovska šola v Ljubljani, Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, Rudarska šola v Celju, Meščanska šola v Celju, Orglarski šoli v Ljubljani in v Celju, itd. Invalidi, ki bi želeli v tej šole oditi, in so za to fizično in po predizobrazbi sposobni naj pošljejo svoje tozadevne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami in izvidom nadpregleda pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek včasi, do naj kesnej za prvoga septembra t. l. Invalidi šteri želejo oditi Tehniške srednje šole v Ljubljani, se opominajo na razglas ravnateljstva tej šoli v Ur. l. št. 93. od avgusta t. l. Pogoji za gorjemanje učencev v Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru so objavljeni v listu »Kmetovalec« št. 13. od 15. julija t. l. za gorjemanje v Rudarsko šolo v Celju se zahteva fizična sposobnost za vsako delo pod zemljo in da je dotični bio kak rudar 4 leta. Vsi invalidi, ki se gorvzemejo v te šole se za nje poskrbi invalidski odsek, šteri invalidi do v Ljubljani ali v Celju v tej šole odili do stanovanje meli v invalidskem domu, tisti invalidi pa šteri v drugí šolaj bodo, dobijo potporo v reluti za poskrbljenje, te či se šola neposkrbi za nje.

Hujskači že pálik odijo med ljudstvom in mešajo naš slovenski národ, vsako priliko ponücajo tej Horthy-jovi agitatorje za hujskanje. Na priliko zdaj agiterajo stem po smrti našega krála Petra, ka Jugoslovensko krono princ Georg sebi šče spraviti in to právi kak starejši rodjeni tim njega sliši in dostája kráľjstvo, in ka on že má en partáj, šteri njega v tom deli pomága. Po tom slučajo je še naprej videno, ka Georg in Aleksander brata se sposvádira in se bodeta bila, pošterom v Jugosláviji revolucijo vó vdári in tak se tiste krajine, štere so Madžarskomi slišile, nazáj prido madžaroni, seveda Prekmurje túdi. Na to hujskanje samo teliko dámo našim rojákom naznánje, či šteri de odkoga takše hujskanje čüo, tak tistoga človeka naj pri orožnikaj zglásijo.

Nesreča. Pužeskega Kúzma hlápec je 22. t. m. od Gráda za zidanje kamen pelo Lemerskomi Sečko Káľmani. Hlápci se na kolaj zadremalo, na štero so konji z ceste v grabo prišli in tak je hlápec z kol doli spadno, pa si roko težko zrano.

Dopisi.

Sv. Jurij. Sadovi avtonomije verskih šol v Prekmurju. Czerny Gyözö, ki je bil na madžarskem za volo komunizma odpuščen iz službe, poklican za učitelja na versko šolo pri Sv. Juriju od klerikalno komunističnega krajnega šolskega sveta. Vsled nepoznanja razmer je bil imenovan od okrajnega šolskega sveta v Murski Soboti priporočen in od višjega šolskega sveta v Ljubljani potrjen kot začasni učitelj pri Sv. Juriju. Da je bil sprejet kot učitelj, se je najbolj potrudil gosp. Kikec sedanji župán pri Sv. Jurju v Prekmurju in član zgoraj imenovenega krajnega šolskega sveta, ki je bil za časa komunizma izvoljen in katerega izvolitev je bila od madžarske vláde takoj po padu komunizma razveljavljena. Čudimo se, da naša oblást o tem nikakar ni informirana.

Od pristojne madžarske šolske oblásti smo prejeli uradni dopis, po katerem je učitelj Czerny Gyözö zadobil ukor zavoljo svojega obnašanja za časa komunizma, ktero naravno nasprotuje poklicu učitelja in vzgojitelja, vsled česar se tudi odpušča od ministra za prosveto iz učiteljske službe.

Opozarjamo našo šolsko oblást, da kraljevina SHS. ni nobeno zavetišče za komuniste ter zahtevamo, da se taki državi nevarni elementi takoj odstranijo iz državne službe. Šolskim oblastvim pa priporočamo malo več previdnosti pri sprejemu prekmurskih učiteljev.

Izvažni madžarski dopisi so šolskim oblastjim v našem uredništvu na raspolago ter jih tudi radevolje odstopimo na zahtevo v nadaljno uradovanje.

Ta članek služi ob enem tudi za odgovor dopisniku »Novin« g. Mekiš Janošu.

POLITIČNI PREGLED.

* **Razmejitvena komisija je v Varaždini.** Pred pár dnevami je 20 članov stojéča komisija v Varaždin prišla, štera má nálogo, da določi naše meje kre Vogrskoga. Túdi čakamo vsaki dán, da pride v Mursko Soboto. Opozárjamo pa Prekmurce, naj se nedájó zapelati od kakši hujskáčov, da bi kakšo nepametno razburjanje napravili, ár do grozno kaštigani. Razmejitveno delo se bo začnólo 27. avgusta.

* **Izpraznitev Baranje.** Dne 18. t. m. je začnóla Jugoslávija izprázni tisti tao Baranje in Báčke, štero je po trianonski mirovni pogodbi k Madžarski obsojeno in dosedaj so obsédeno držale naše čete. Horthy-jeve čete pa včasi zasédejo izprázne kraje, štero se v krátki dnévaj skonča. Torej s tem de pálik vékši Vogrski arest, štero madžari kak »oslobodjenje« naglašújejo, ali mi dobro poznamo njuvo osloboditev, ár se skázalo v zádnjem cajti v Pečuhu, gdé je skoro cejlo prebivalstvo z velikimi demonstrácijami proteštiralo proti naši izpraznitvi in zasédbi madžarski čet. Izpraznitev se začnóla, ali prebivalstvo na vékše túdi povrže svojo lástno domovino in rájše pobegne v našo svobodno držávo živet, kak pa domá vživati Horthy-jevo »dobroto«. Dosedaj približno 5000 lüdi odpotovalo iz Baranje. Torej takša je madžarska »osloboditev«.

* **Austrija zaséde Zapádnno-Ogrsko.** Po trianonski mirovni pogodbi madžari ednocajtno z zasédbov Baranje morejo túdi izprazniti Zapádnno-Ogrsko in prek dati Austriji. Civilne oblásti so se že odselile iz Šoprona v Čorno, gdé de zdaj sedež Šopronmedjóva. Tú niti eden človek — zviun Horthy-jevi pajdášov, šteri jih komaj pár gospodov, velki čestnikov, pláčani z madžarskimi penezi — ne proteštira proti madžarski izpraznitvi in zasedbi Austrije, kak se to dogodila nasprotno v Baranji. Vsaki komaj čaka, da se reši Horthy-jeve bande, štera je dve leti gospodánila na njih. Ja, svoboda je sladka, štero po austrijski zasedbi dobijo.

POTPÉRAJMO PREKMURSKI GLASNIK!

SPORT.

Na preminočo nedelo, dne 21. avgusta naznánjana nogometna tekma z čakovskim šport klubom, za volo splošnoga žalüvanja o priliki smrti Nj. Vel. krála Petra I., je mogla zaostánoti na nedoločeni čas. In té dén je samo tréninga bila med I. grupo Mure in tak zvánim Old boy-om, liki tej zádnji je nej zadosta bilo, pa so iz II. grupe te bogše špilare mogli na »posido« prositi. Ob toj priliki so obej grupi malo nemárne bilé, zviun ništerni špilarov, naimre Kardoš Laci (center Mura I.), ki je tékrát túdi kak vsigdár hválevredno špilao; tak je na nágló napádo, da so Old boy-ji komaj k sapi prišli. V Old boy-ji so dobro špilali Lipič, Bencik Vinci, no in Rengjeo je túdi doprineso svojo dužnost kak bek, ár je párkrát lepo brsno. Vrátar Kleinrath je krasno bráno. Rezultát je bio 8:0 (3:0) v zmágo grupe Mure I., od šteri je Kardoš 6 golov brsno, oviva dvá pa Šiftar in Haužer. Ubitje Old boy-ov je malo prevelko, ali to se s tém komentira, da so tej »stári dečki« tékrát samo obdrúgim treningo meli in oprvim na oboje vráta špilali, nego nasprotniki se vsaki dén trenirajo in záto tá »zmága« se njim ne računa v odičenost.

Opominanje je vredno, da je mnogo publike bilo vónej na športnem prostori, iz šteroga se skáže, de je zanihanje kre športa dosta vékše, kak smo si mi to zaprva računali. Vrejme je túdi trnok lepo bilo.

GOSPODARSTVO.

Süša.

Tá velika süša je nej samo prinas v Prekmurji, nego po celoj Europi. V Rusiji, po te eni krajinaj je tak velika süša, ka od sprotolejtja mao je že nej dežja bilo in v tom kráji je tráva iz zemlé zgorela in vretinske vodé vó se posušile. Národ je v takšoj nevoli, ka več milijon lüdi more z tistoga krája v drügi kráj vandrati, živino in gibajoče vrednost sebov neséjo, zemlo in hiše pa se tam žnjávajo. Küga je tüdi tak velka, ka vse povsédi po cestaj mrtvi lüdjé ležijo, in nega, što bi je pokopo, vláda se nemre poskrbeti za njé, ka bi njim na pomoč bila.

Rávno tak vdrügi držávaj za volo süše je tüdi velika nevola. Na priliko prinas v našoj držávi i tü v Prekmurji vidimo mi sami, keliko nam škodi tá velika süša. Trávnicke so sühi, otave v etom leti nika nega. Hajdine rávno tak, krumpišje že gobavi gračüjejo i potom nerastéjo, koruza se suši, tak ka ete mesec slednje dni že do jo trgali, tam tisti krajaj, gdé kaj jeste, v največ mejstaj so že kukoršče dolj zrezali in mári spolagali. Graj je že tüdi zreli, to močno sunce ga je dozorilo, njegov pov je jáko slab, graja trnok malo bode komaj telko, da bo za semen. Repa je posejana, samo ka brez dežja se nemre sklicati, či pa že gde par betvov vöpride, tisto pa mošice požejo.

Živina je fál grátala, kmet je po ceni prisiljeni odávati, odati je more, ár nega krme, in za volo toga nemre čakati, da bi dragšo grátalo. Štero govedo bi prvle jezerke vredno bilo, za tisto zdaj samo stotke dávajo. Tá süša jáko potéži nás tü v Prekmurji, ár mi srmácke si z nikoj drügoga nemremo peneze spraviti, kak samo živine, štero z velikimi trüdami gor skrmimo, ka bi kaj za njo dobili, in zdaj pa skorom šenki moremo odati.

Nemre tajiti žétva je dobra bila, strmeno je jáko rodno plačüvalo, zrnja jeste povoli, ali máli kmet záto prodati li nemre, ár njemi to trbej za poláganje da drügo nega.

q „Ljubljanski veliki semenj“ od 3. do 12. septembra 1921 ne bo podal le lepoga celokupnega pregleda vzorcev razstavljenega blaga, ki si ga kupci morejo nabaviti v Sloveniji, temveč je dana na njem prilika za izložbo in pregled cele države. Veliko zanimanje inozemskih trgovcev in industrijskih krogov za potek gospodarskega življenja pri nas je dovedlo do velike udeležbe inozemcev na semnju. »Ljubljanski veliki semenj« bo vsakem oziru dovršena in popolna prireditve. Sejmski prostori obsegajo nad 30 zgradb in paviljonov, ki so razdeljeni v nastopne oddelke: Papirna industrija, grafika in pisalne potrebščine, pohišstvo in glasbeni instrumenti, majolika, fajence, pletarstvo, metlarstvo in mala lesna industrija, vrvarski izdelki, slamniki in klobuki, obleka, zlatnina in urarstvo, strojna industrija, železnina in železninski izdelki, kovine in kovinski izdelki, lesna in gradbena industrija, poljedelski proizvodi, hrana in pijača, kmetijske potrebščine vsake vrste, usnjarska industrija, kemiška industrija, kozmetika in zdravstvene potrebščine, tekstilno blago, perilo in modno blago. Trgovinski oddelek bo nudil celokupen pregled domače trgovine s tuzemstvom ter inozemskih industrijskih proizvodov, ki se uvažajo k nam.

q Češko-slovaška industrija in trgovina bo na »Ljubljanskem velikem semnju« od 3. do 12. septembra 1921 lepo zastopana. Razstavila bo v lastnem paviljonu, ki ga je postavila Češko-slovaška republika. Ta paviljon tvori po svoji arhitekturi eno najlepših zgradb na razstavišču.

q Urad „Ljubljanskega velikega semnja“ razpošilja te dni vabila za poset »Ljubljanskega velikega semnja« od 3. do 12. sept. 1921 na vse kraje naše države. Ker nudi »Ljubljanski veliki semenj« pri priznanih nizkih cenah v Sloveniji ne le najugodnejše, temveč tudi najboljše priliko za nakus vsakovrstnega blaga, se je nadajati posete vseh pridobitnih krogov cele države, trgovcev, industrijcev in obrtnikov. Za naše pridobitne kroge je poset semnja toliko važnejši, ker se ga udeleži v velikom številu tudi inozemstvo. Te dni se je začel plakatirati širom kraljevine umetniški plakat kot vabilo na »Ljubljanski veliki semenj«. Plakat je umetniško delo mojstra g. profesorja Vavpotiča, natisnila pa ga je »Mariborska tiskarna d. d. v Mariboru«. Plakat predstavlja v ozadju Ljubljano, v ospredju pa je zobato kolo, znamenje industrije, na kojega se Merkurjeva roka z žezlom krepko opira.

DAM URE NA KLAVIR

Ščáp-Irma, Murska Sobota
Mála kaniža šte. 167.

ZONGORA ÓRÁKAT ADOK.

KRASNA VILA,

s parkom v idilično lepem slovenskem trgu ob železniški postaji, v najlepši legi, enonadstropna moderna nova zgradba z balkonom in verando, sedem parketiranih sob in vsem komfortom, je radi preselitve pod ugodnimi pogoji na prodaj. Ponudbe je poslati na uredništvo „Prekm. Glasnika“.

SAMO EDNOK

probajte pri meni kúpivati leder, poplate pa drüge čevljárske potrebščine, nigdár nete šli v drügo trgovino. Franc Čör trgovec v Murski Soboti.

Fal cena! Dobro blágo!

GONILNI JERMENI

za fabrike, mline, žage in poljedelske stroje v vsaki sirini v zalogi pri **Ivan Kravos**, Maribor, Aleksandrova cesta šte. 13.

Novo prispeli

Cerkveni zvoni

právi iz bronca, jamstvo na deset let. V magazini okoli 50 falátov, rázne velikosti pri: **METALLUM D. D., Zagreb** Ilica 134. Telef. 1-98.

Zahtevajte cenovnike!

Leder, kože in poplati.

Kúpjem vsefelé kože, tüdi vzemem v delo vsefelé sirove kože, štere se izdelüjejo v fabriki I. Sinigoj, prvlej Stejjer v Ljutomeri. V zálogi mam vsefelé ledra, poplate in tüdi vse šusterske potrebščine. Poglednite v zálogo.

ALBIN SAGADIN

trgovina z ledrom

v BELTINCI, (Prekmurje).

? ŠČÉTE KAJ KÜPITI ?
ALI
MÁTE KAJ ODATI ?

Razglašüjte v „Prekmurskom Glásniku“!

NA ZNANJE

vsem interesentom

Ljubljanskega velikega sejma!

Urad „Ljubljanskega velikega sejma“ je poveril *Jugoslovanskemu kreditnemu zavodu* v Ljubljani, odnosno njenima podružnicama v Murski Soboti in Dolnji Lendavi, razprodajo znakov in legitimacij. Vsak, kateri se želi udeležiti „Ljubljanskega velikega sejma“, naj se zglesi v pisarni Jugoslovanskega kreditnega zavoda, podružnici v Murski Soboti, oziroma Dolnji Lendavi, kjer dobi vsa natančna pojasnila.